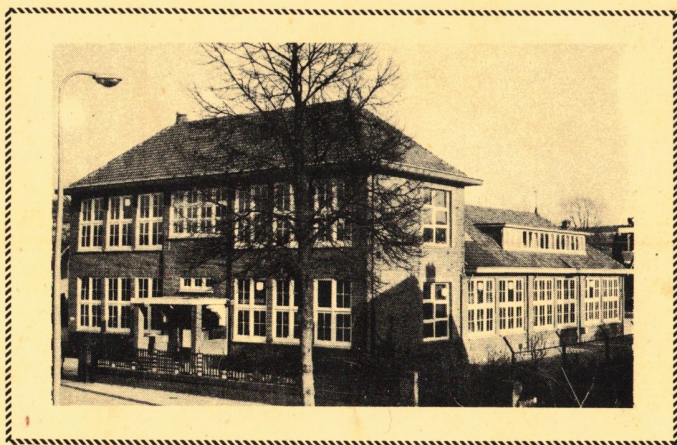

” . . . tot welslagen van het onderwijs”

**50 jaar
Groen van Prinstererschool
Hengelo (O.)**

Dit boek werd uitgegeven ter gelegenheid van het 50 jarig jubileum van de Groen van Prinstererschool te Hengelo (O).

Samenstelling: Wybo Miedema

Met dank aan:

E. Linde

B.H. Meenks

G.I. de Jonge

J. Kooyman

H.J. Olijslager

Hengelosch Dagblad

Personeel en oudercommissie Groen van Prinstererschool en vele anderen die spontaan historisch materiaal aanboden.

Grafische vormgeving: Studio van Zeben-Hengelo

Druk: Grafodruk Hengelo

De titel van dit boek werd ontleend aan een zinsnede uit een brief uit 1924 waarin het bestuur van de school bij het gemeentebestuur aandrong op de bouw van een nieuwe school: . . . tot welslagen van het onderwijs.

1929

1979

*Ter gelegenheid van het 50-jarig
jubileum van de
Groen van Prinstererschool
Beckumerstraat 15, Hengelo(O),
werd dit boek uitgereikt aan:*

Hengelo(O), 23 februari 1979

*J.W. Nijmeijer, hoofd der school
onderwijzer(es)*

INLEIDING

Vijftig jaar Groen van Prinstererschool. Voor hen die die leeftijd nog niet hebben bereikt is dat een hele tijd, een feest waardig. Anderen hebben die jaren al meegemaakt en kijken op de school terug als een korte of iets langere periode in hun leven. Van slechts enkelen kan worden gezegd dat de school het grootste deel van hun leven heeft gevuld.

Welk jubileum wordt nu gevierd? Op 12 januari 1929, 50 jaar geleden dus, werd het huidige schoolgebouw in gebruik genomen. Het jubileum betreft dus het gebouw. In Hengelo was al sinds 1901 Christelijk onderwijs, maar de vereniging die de school stichtte werd in 1921 opgericht. De school zelf begon te draaien in 1922. Over een paar jaar kunnen we het feest dus nog eens dunnetjes overdoen. Wel kunnen wij dit jaar het 25-jarig bestaan vieren van de Groen van Prinstererschool. Hoe dat kan? De school kreeg die naam namelijk pas op 1 januari 1954. Voordien was de naam „Christelijk Nationale School I”, een naam die nog op de gevel is terug te vinden.

Vijftig jaar moderne geschiedenis is een te lange tijd om uitvoerig te beschrijven, zeker als die geschiedenis sterk regio gebonden is en de schrijver zowel qua leeftijd als afkomst er niet bij betrokken is geweest. Ter

verduidelijking: Ik ben in 1951 te Amsterdam geboren en pas in 1970 naar Hengelo gekomen.

Daarom ben ik ook zo dankbaar voor de hulp die door zovelen geboden is. Hun namen vindt u terug in de aftiteling. Ik heb met hen vele genoeglijke uren beleefd bij het doornemen van de oude foto's en documenten. Toen bleek ook dat vijftig jaar niet ongemerkt aan een mensenleven voorbij gaan. Velen van hen die u op de oude foto's aantreft zijn inmiddels van ons heengegaan. Maar ik geloof dat het juist onze school typeert dat we op de foto's anno 1979 kinderen zien die als 2e, 3e en in één geval zelfs 4e generatie de school bezoeken. Dit boek is niet volledig. Het bevat zomaar wat fragmenten uit de afgelopen vijftig jaar. Daarbij heb ik niemand tekort willen doen maar ook niets willen toevoegen. Per slot is het niet mogelijk om een Christelijke school vijftig jaar in stand te houden op eigen kracht.

Ik zou in dit verband willen besluiten met een Bijbeltekst uit Prediker die vroeger in de hal van de school was geschilderd. „De vreeze des Heeren is het beginsel der wijsheid”.

Hengelo ov., februari 1979
W. Miedema.

Deze foto werd gemaakt in maart 1929, kort na de opening van de school. Er zijn nog geen trottoirs aangelegd en naast de school zijn nog geen woningen gebouwd.

Op de foto ontbreekt het handwerklokaal dat in de loop der jaren werd aangebracht.

Op de foto het personeel van destijds. Van links naar rechts de heer W.J. Rutgers-Meur. Dalhuyzen-heer H.J. Olijslager-mej. J.J. de Jonge - heer Breekveldt (h.d.s.) - heer F. Bosma.

Dhr. G.I. de Jonge ontbreekt op deze foto. Hij was deze dag juist ziek. Zijn zuster viel die dag voor hem in. Pas veel later kreeg zij een benoeming aan de school.

Een halve eeuw Groen van Prinstererschool! Dat is voor onze vereniging voor Protestant Christelijk Onderwijs wel een gebeurtenis om even bij stil te staan. Vooral omdat we overtuigd zijn dat het onderwijs op onze scholen meer inhoud heeft dan het bijbrengen van feitelijke kennis alleen. Een dubbele reden tot blijdschap en dankbaarheid dus. Mede namens het bestuur wil ik het personeel en de oudercommissie van de jubilerende school dan ook gelukwensen met het passeren van deze mijlpaal. Wij hopen en bidden dat ook in de komende jaren het eigen karakter van het Christelijk Onderwijs op onze scholen mogelijk zal blijven, zodat jonge mensen hier ook leren leven vanuit het blijde evangelie van onze Heer Jezus.

Onze wensen voor uw toekomst kunnen eigenlijk het best vertolkt worden door de woorden van lied 429 uit het Liedboek voor de Kerken:
Treed vrolijk voort op 's Heren wegen,
neem Zijn gebod getrouw in acht.
't Wordt eindelijk alles u ten zegen,
wanneer gij daarop biddend wacht.
En wie gelovig op Hem ziet,
weet zeker: Hij verlaat ons niet!

Mede namens het bestuur van de vereniging voor Protestant Christelijk Onderwijs:

E. Ribberink, voorzitter.

Toen . . . en nu.

In dit gedenkboek zullen vele bladzijden gevuld zijn over toen. Voor velen uit dat toen erg fijn om weer eens te zien en te lezen. Daarvoor is dit boek ook zeker bedoeld. Maar niet alleen voor die groep is dit overzicht gemaakt.

Voor mensen van nu is het nodig om zich te kunnen voorstellen hoe het toen was. Het heden wordt bepaald door het verleden. En op het heden en verleden moeten wij de plannen maken voor de toekomst.

Dwars door het toen, het nu, en het straks gaat een vaste lijn van waaruit altijd is gewerkt en gedacht. Ouders die erkennen dat elk leven een wondere gave van God is zullen vanuit Gods Woord, de Bijbel, altijd een weg zoeken om hun kind te begeleiden naar de volwassenheid.

Dat kind zat ook in 1929 al een groot gedeelte van zijn of haar jeugd op school en de ouders vonden dat het kind ook op school vanuit de Bijbel begeleid en gevormd moest worden. Ik denk dat het nu nog sterker geldt dan 50 jaar geleden. Immers ons kind zit nu

langer op school dan toen, en in de toekomst zal dat alleen nog maar sterker gaan gelden. Wij hebben 50 jaar kunnen zien hoe ouders en leerkrachten aan de Christelijke school hebben gewerkt. We hebben geleerd dat het alleen maar samen kan. Daarom is het voor mij zo'n geweldig gebeuren, nu ik nog maar drie jaar hoofd ben van de Groen van Prinstererschool, om samen zo'n geweldig feest gedenkfeest op te bouwen. „Wat een werk” zeggen velen, „zo'n feest op te bouwen.

„Wat een feest” zeggen oudercommissie en personeel, „om zo'n werk mee te maken”. Gefeliciteerd kinderen, ouders, personeel en bestuur met zo'n school. Bedankt voor het feestelijke werk. „Wees goedmoeds in tijd van voorspoed, maar denk op de kwade dag: ook deze heeft God gemaakt evenzeer als die: immers kan de mens van de toekomst niets ontdekken.” (Pred. 7:14).

Namens het personeel en oudercommissie
J.W. Nijmeyer
Hoofd der school.

Ook deze foto werd gemaakt op de dag van de officiële opening: 12 januari 1929.

Van links naar rechts ziet u de volgende personen:

Hr. W.J. Rutgers, mej. J.J. de Jonge, H. Abbink (penn.m.), G. Kamp (wethouder), G.I. de Jonge, J.M. Koning (voorzitter), H.J. Olijslager, Hr. Voogdgeert (wethouder), Hr. Veenhoven (gemeentesecretaris), G. Meenks (vice voorzitter), E. Holl (secretaris), Burgemeester Jansen, P.B. Fölkner (bestuurslid) F. Bosma, A. Petersen (Raadslid), Mevr. Dalhuizen, en G. Breekveldt (hoofd der school).

Waar geen toevoeging achter de naam staat betreft het personeelsleden.

Enkele jaren, nadat de „Lager-onderwijswet 1920” in werking was getreden, werd in Hengelo de Groen van Prinstererschool in gebruik genomen.

Dat was niet zó toevallig, want beide gebeurtenissen hadden rechtstreeks met elkaar te maken.

De Lager-onderwijswet immers zorgde voor de gelijkstelling van bijzonder en openbaar onderwijs en maakte het mogelijk, dat met name ook het Prot. Chr. Onderwijs tot ontwikkeling kon komen.

Hieraan was een lange periode van strijd voorafgegaan, waarop zeker ook Groen van Prinsterer zijn stempel heeft gedrukt.

Deze Lager-onderwijswet is, behoudens enkele technische wijzigingen, nog steeds van kracht, een bewijs welk een brede visie aan deze wet ten grondslag ligt.

In deze 50 jaar heeft het onderwijs een enorme ontwikkeling doorgemaakt en dat gaat nog steeds door tot in onze dagen, want onderwijs is een levende zaak. De laatste jaren is zelfs een versnelling opgetreden. Er komt een nieuwe basisschool voor 4 tot 12-jarigen. Dat betekent een fundamentele vernieuwing van ons onderwijs.

Bij al die ontwikkelingen, die ook in Hengelo plaats vonden, heeft ook Uw school haar aandeel geleverd. Veel is in die 50 jaar in de schoolwereld veranderd, maar één ding is gebleven, omdat het van alle tijden is: het kind.

En aan zijn ontwikkeling hebben al die leerkrachten zich in deze halve eeuw ingezet, samen met de ouders.

Die inzet zal er ongetwijfeld ook in de komende periode zijn. Een periode, waarin we ons meer dan vroeger dienen te bezinnen op die onderwijsvoorzieningen, die onze jongeren alle kansen kunnen geven, waardoor zij na hun schooltijd een bewuste en mondige bijdrage kunnen geven aan de ontwikkeling van onze samenleving.

Ik ben ervan overtuigd, dat de leerkrachten en de oudercommissie ook in de toekomst hun taak zo zullen zien voor de jongeren, die aan hen worden toevertrouwd.

Gezien tegen die achtergrond wil ik U gaarne mijn felicitaties aanbieden bij de viering van Uw gouden jubileum.

R.J. Hamburg,
wethouder van Onderwijs.

Opening der Nieuwe School voor Christelijk-Nationaal Onderwijs.

Feestelijke avond-bijeenkomst in de Baptisten Kerk.

De nieuwe school aan de Beekumerstr... waaraan in ons blad gewag gemaakt werd...

De heer J. M. Koning, voorzitter der ver... ging, leidde deze optreden en na geluk...

Hierna werd door de aanwezigen mede... der leiding van den heer W. Elzinga...

de zich erkennen voor de veelzijdige belang... stelling en zag er den nadruk op, dat een...

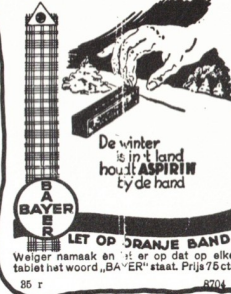
Hierna complimenteerde namens het geme... tebestuur, de burgemeester, mr. Jansen...

De heer G. Elhorst, lid van God, Staten, de Wel... erwaardie heeren V. K. Kuyvenhoven en J.

De heer G. Elhorst memoreerde feiten uit... den 50-jarigen strijd voor eigen Christelijk on...

Hierna dankte de voorzitter voor de geluk... wenschen door de verschillende sprekers...

ASPIRIN TABLETTEN

De wijze vernaperinge en een oedeuatie bij... wijze van herinnering vanden aangeboeden.

DE AONDZIEJENKOMST IN DE BAPTISTENKERK.

De avonds kwamen onsers bestuur der... schoolvereeniging en onderwijzend personeel...

De heer Koning hield daarna een toesprak... waarin hij herinnerde aan de vele en vaak on...

De heer G. Elhorst memoreerde feiten uit... den 50-jarigen strijd voor eigen Christelijk on...

De heer G. Elhorst memoreerde feiten uit... den 50-jarigen strijd voor eigen Christelijk on...

Hierna dankte de voorzitter voor de geluk... wenschen door de verschillende sprekers...

Hierna dankte de voorzitter voor de geluk... wenschen door de verschillende sprekers...

steldt gegeven wordt en bevestigd voor... een leesboek dat op school gebruikt wordt...

De heer Koning dankte den heer Kater... voor het bijstaan van de school en schied...

De avond werd verder gezellig doorgebracht... Er werden veranperingen rondgeleed, en de...

Deen waardig besluit van desen voor de school... zoo gewichtigen dag.

KUNST.

Jubiläum „Volkszangvereeniging“.

Na het officiële jubileum-concert op Zater... dagavond 8 Januari volgde nu Zaterdag j...

Ook voor desen avond bestond veel be... zetting, zoodat het bestuur er wel enig...

Voor de pauze werden door het koor de... lidere leden ten gehore gebracht, als op...

Na de pauze kwam de derde lied van het... programma kwam Mej. Smit, lid van „Onze...

Na de pauze kwam de Arbeiders-Toneel... verening „Kunst na Arbeid“, die welw...

De klucht heeft, wat den inhoud betreft, niet... veel betekenis. Een liefdes-intrige van 2...

De werf goed gespeeld en de rake momen... ten en kwinkslagen, die nu en dan in de...

De zaal daverde van den lach; een welv... dand succes voor de acht spelenden, doch...

Mevr. T. Kerkdijk-Suurvink gaf een zeer... gepde uiteelding van de kwast-afteuge nich...

Mej. v. d. Barg was een pittig, levenslust... en uduendg dienstmeisje. De rol van Louis...

Van de heeren noemen wij afwisselend... den L. Speijer als Jan, den bediende, die heel...

Zoals we reeds zaiden werd over 't algeme... neel was goed verzorgd, terwijl de heer...

Hiernaede was het programma ook van de... den jubileum-avond getindigd en volgde een...

Zoals we reeds zaiden werd over 't algeme... neel was goed verzorgd, terwijl de heer...

Hiernaede was het programma ook van de... den jubileum-avond getindigd en volgde een...

Walther-Brand Kapelle, Hótel Wejschede.

Daen men uitstekende muziek, om niet te... zagen talentvolle kunstenaars, niet alleen in...

Genoemd geschelschap bestaat uit vier krach... ten, te weten de heeren: A. Walther (1e viool),...

Over de virtuositeit, waarmede het geseh... schap al deze instrumenten bespeelt kunnen...

We waarderden op de eerste plaats bij de... Walther-Brandt-Kapelle de sterk-muzikale...

Zonder dat de metrische eenheid of de een... heid van opvatting er door geschaad werd...

„Walther-Brandt-Kapelle“ niets heeft van het... starrs, mechanische „chorterspielen“. Bij de...

Het zou ons te ver voeren, te spreken over... de bewerkende lieder compositie voor salor...

Nog eens in Hótel Wejschede spelen... de het oogenblik allestien bigrafide music...

„Wat was er?“ „Ach niets. Ik zei maar zoo wat. En nu...

FEUILLETON.

harding tegen de alles verslindende groot...

zelf. Echter zonder dat zich een spier van... zelf. Echter zonder dat zich een spier van...

zelf. Echter zonder dat zich een spier van... zelf. Echter zonder dat zich een spier van...

„Boven in den hoek, Daar hangt 't lange spek, „Wat was er?“ „Ach niets. Ik zei maar zoo wat. En nu...

„Wat was er?“ „Ach niets. Ik zei maar zoo wat. En nu...

Dit verslag uit de Nieuwe Hengeloze Courant van 14 januari 1929 spreekt voor zich. Opvallend is hoe vriendelijk men zich over elkaar uitlaat. In tijden van vreespoed is alles vergeten en vergeven.

*Deze foto stond afgedrukt op de fotopagina van dezelfde
krant. U ziet het schoolbestuur op de dag van de opening.
Zittend v.l.n.r. H. Abbink, J.M. Koning, E. Holl. Staand:
G. Meenks, P.B. Fölkner.*

*De foto is genomen in de hal boven aan de trap in het
midden van de school. Bij de verbouwing in 1967 is deze
verduwenen.*

In 1901, de juiste datum is niet bekend, werd de eerste christelijke school in Hengelo opgericht, de „School met de Bijbel”, thans geheten de Dr. J. Th. de Visser-school. Door een betreuenswaardig misverstand werd op 15 juni 1921 door het bestuur van een nieuwe vereniging een tweede school gesticht, de Christelijke Nationale School. Aanvankelijk had men de beschikking over enkele lokalen van de nu afgebroken Openbare School B, gelegen tegenover de kantoren van de N.V. G. Dijkers en co aan de Willem de Clercqdwarsstraat. Nu is er een parkeerterrein. Het schoolgebouw was zeer oud en het tochtte er verschrikkelijk. Bovendien spotte het met alle hygiëne, zoals we die in onze tegenwoordige scholen kennen. Wee hem, die het lokaal naast de toiletten had. De leerlingen uit de klassen 3, 4 en 5 liepen af en aan op weg naar of terug van de toiletten, door zijn

lokaal, een gang was er niet. En dan ook nog de „geurtjes” die je er gratis bij kreeg. Grote blijdschap vervulde alle betrokkenen, het hoofd der school, de Hr. H. Breekveldt allicht het meest, toen op 12 januari 1929 de pas gereedgekomen school aan de Beckumerstraat kon worden geopend. De burgemeester en een paar wethouders waren ook aanwezig. Een fijne dag was het zeer zeker voor de bestuursleden van de schoolvereniging t.w. de heren H. Abbink, P.B. Fölkner, E. Holl, J.M. Koning en G. Meenks, die hard hadden gewerkt om de school te bevolken (door huisbezoek), doch ook voor de leerkrachten, die voortaan in een heerlijk warm lokaal mochten gaan werken. (denk aan de strenge winter van 1928-1929 die 14 dagen na de opening begon en duurde tot eind maart.) Daar het aantal leerlingen maar bleef groeien, soms te snel, waren er dikwijls

klassen met meer dan 50 kinderen (zelfs 58 in een klas). Toch werd er elk jaar een tentoonstelling gehouden van het werk der leerlingen. De reken en taalschriften werden op de banken gelegd en aan de muren werden de tekeningen opgehangen. Een verslaggever kwam om zijn bevindingen door te geven aan zijn krant en honderden belangstellenden kwamen opdagen op de bewuste avond. De oorlog maakte een eind aan de traditie.

Op 1 september 1932 ging het eerste hoofd, de Hr. Breekveldt, met pensioen en hij werd opgevolgd door de Hr. A. Jansen uit Ulrum, die velen zich nog wel zullen herinneren (in november 1953 plotseling overleden). In hetzelfde jaar werd de 2e school voor C.N.O. geopend en wel in de leeggekomen Openbare School aan de Beukweg. Een deel van de kinderen hoofdzakelijk uit de Indische buurt, was afkomstig van de 1e school voor C.N.O., de tegenwoordige Groen van Prinstererschool, die toen de eerste, doch nog lang niet de laatste adering kreeg.

Tussen de beide schoolverenigingen en de scholen eveneens bestond destijds een grote naijver en de samenwerking was praktisch nihil. Langzamerhand begon men echter in te zien, dat wilde het christelijk onderwijs groeien in de toekomst, speciaal met het oog op het ulo-onderwijs, coöpereren noodzakelijk was. Na diverse besprekingen tussen de besturen en

ledenvergaderingen kwam op 8 mei 1940, 2 dagen voor het uitbreken van de oorlog, een fusie tot stand en werd de „Vereniging tot Stichting en Instandhouding van lagere en uitgebreid lagere scholen voor Christelijk Nationaal Onderwijs” opgericht. Het dagelijks bestuur bestond toen uit de heren S.W. Vis (voorz.), G. van Sluiters (secr.) en J. Schipper (penn.).

Aanvankelijk ondervond de school weinig last van de oorlog (hoewel de ligging nabij Stork en Dijkers niet zo prettig was), maar toen in 1942 een paar keer werd gebombardeerd werd het riskanter. Dat merkten de onderwijzers (-essen) op 23 oktober, toen de „tommies” des middags om 3 uur hun bommen lieten vallen en de ca. 300 kinderen en de leerkrachten volgens de voorschriften in de gang of onder de banken lagen en angstig afwachten wat er zou gebeuren. Gelukkig bleef de school en haar kostbare inhoud gespaard, al lagen nadien er bomscherven voor de school. De dag erna waren de meeste ouders zo verstandig hun kinderen thuis te houden en werd de school voor onbepaalde tijd gesloten. Ongeveer 14 dagen later kon het onderwijs worden voortgezet in de Tuindorpschool. Afwisselend 's morgens en 's middags werd er les gegeven. Dat duurde zo tot september 1944 toen de Duitsers opdracht gaven de school te sluiten. Vanaf toen werd er nog wel in enkel woningen les gegeven, maar dat betekende natuurlijk niet zo veel.

Na de bevrijding begon het zwerven pas. Doordat de N.V. Dijkers, die de school aan de Beckumerstraat had ingericht als kantoren, niet direct kon vertrekken en de Canadezen daarna een tijdlang de school hadden ingepikt, moest gezocht worden naar alle mogelijke gebouwen, in leerzalen bij kerken en zelfs in het café Bake aan de Geerdinksweg werd les gegeven. In dit café stond de onderwijzer achter de tankast en zat een deel der leerlingen aan het biljart te schrijven. Na een verblijf van een aantal maanden in de Hildegrimschool en Heriburgerschool kon eindelijk weer naar eigen home worden verhuisd. Voor zover als bekend is, zijn alle kinderen gespaard gebleven en naar schrijver zich meent te herinneren ook alle ouders op één na.

In de loop der jaren is het gebouw op zich een paar maal aan de eisen van de tijd aangepast. In het najaar 1967 begon de laatste verandering en omtrent maart 1968 kon er een eind komen aan de gastvrijheid die de hoofden van de juist genoemde scholen hadden verleend. Een totale verbouwing en een grote verbetering.

Het plein was aanvankelijk een bron van ergenis. Het grint gaf maar wat vaak zwerende knieën na een valpartij, de schelpen gaven de schoenen maar een vieze kleur, doch eindelijk brachten de tegels de oplossing. Voor de kleintjes van de klassen 1 en 2 werd het open terrein naast de school aangekocht en

betegeld. Dit kon voortaan ook worden gebruikt voor het geven van de gymnastieklessen naast het ter beschikking staande lokaal.

Hoewel de oorlogstijd voor het onderwijs funest is geweest, diverse leerlingen hebben de gevolgen er van lange tijd gevoeld, heeft deze Hengelo toch iets goeds gebracht. Door de invoering van het 7e en 8e leerjaar kon clandestien begonnen worden met ulo-onderwijs en reeds in de oorlogsjaren zelf werd de uloschool officieel erkend en geopend. De Hr. A. Jansen, reeds hoofd der lagere school, zag zich geplaatst voor de zware taak leiding te geven aan de ulo- en lagere school. In 1947 werden beide scholen gesplitst. De Hr. Jansen bleef hoofd der ulo-school, terwijl de Hr. J. Kooyman op diens verzoek overgeplaatst werd van de 2e C.N.O. school (nu de Dr. Kuyperschool) naar de Groen van Prinstererschool, waar hij is gebleven tot aan zijn pensionering per 1 januari 1961. Per 1 oktober 1961 werd hij opgevolgd door de Hr. W. Schulz. Bij genoemde splitsing verloor de school opnieuw veel kinderen, doch het verloren terrein was spoedig herwonnen.

Het bestuur van de vereniging voor C.N.O. (nu P.C.O.) bleef zeer actief en zag steeds weer uit naar mogelijkheden om te kunnen bouwen. In het jaar 1951 kon de Marnixschool starten. In het begin werd les gegeven in lokalen van andere scholen en in 1953 was het eigen schoolgebouw voltooid. Weer zag de

Groen van Prinstererschool een groot aantal leerlingen vertrekken, doch erger was, dat een der voedingsbronnen der school, de Berflo-es, voortaan niet meer vloeide. Doch ook nu weer had de school kracht genoeg om de zoveelste aderlating te doorstaan. De ulo was intussen al in een eigen gebouw aan de Deldenerstraat getrokken.

Van veel belang was de opening van de Da Costaschool enkele jaren later. De Nijverheid, ook een bron van de Groen van Prinstererschool, ging nu verloren, waardoor het aantal kinderen aanvankelijk schrikbarend terug liep. Maar er kwam uitkomst. Diverse ouders uitten n.l. de wens een tweede mogelijkheid te scheppen (naast die aan de Dr. Kuyperschool) tot opleiding van hun kinderen voor het middelbaar onderwijs en die kwam er inderdaad. Door een landelijke regeling bleef die opleiding bestaan tot ca. 1969, toen de brugklassen werden ingesteld.

Het aantal leerkrachten kon in het begin worden gehandhaafd, maar door de vergrijzing der buurt, alsmede door het kleiner worden der gezinnen en de afschaffing van de opleiding werd de school een 5 man's school.

In 1974 ging de Hr. Schulzover naar de mavo en werd de Hr. J.W. Nijmeijer tot zijn opvolger benoemd. En nog eens is het aantal leerlingen dat de school bezoekt stijgende en gelet op het verleden zou gedacht kunnen worden aan het „excelsior” steeds hoger.

Als bijzonderheid kan nog worden vermeld dat een tweetal onderwijzers van de school in de loop der jaren Koninklijk werden onderscheiden. In verband met het vele werk, vrijwillig verricht op kerkelijk-, sociaal- en sportgebied, werd aan de heren G.I. de Jonge in 1971 en H.J. Olijslager in 1967 de eremedaille in goud, verbonden aan de Orde van Oranje Nassau, verleend.

H.J. Olijslager

In 1927 is de school nog aan de Haaksbergerstraat gevestigd. Tegenwoordig heet het daar Industrie-straat. Uit deze foto blijkt overigens nauwelijks de verschrikkelijke toestand waarin het gebouw verkeerde. Wel zien we dat de bestrating niet erg best is. De voorste kinderen zitten op matjes. Het betegelde gedeelte van het schoolplein mocht alleen gebruikt worden door de kinderen van de openbare school . . .

Meester Breekveldt nam afscheid op 1 september 1932. Hij werd opgevolgd door A. Jansen. We zien de heer Breekveldt hier achter de bloemen. Meester Jansen zit naast hem. Verder staan op deze foto familieleden, het bestuur en het personeel van de school.

Vereniging tot Stichting & Instanthouding van Scholen voor
Christelijk - Nationaal Onderwijs

Hengelo, den 21 November 1921

Het Dagelijksch Bestuur der Gemeente

Hengelo

Als Dagelijksch Bestuur van te aan het Hoofd dezer Gemeente verensind
verzoeken wij U beleefd aan het Bestuur van de Roomsche Katholieke School, in
aankomst aan de Nr. 2 Cleroqstraat, alhier, te willen verzoeken ons met indand
van 1 Januari a.s. voor een nader toer U te bepalen tijd (oij vroeeeld een
Jaar) drie lokalen ter beschikking te stellen .

Naar deze school - naar wij vernemen - slechts voor een klein gedeelte
voor het geven van eiken onderwijs zal worden gebruikt, achten wij het niet het
goed of de renteuitkeering volgens Art. 22 sub a en b ook in het belang van de
Roomsche Katholieke School, vooreerst, ons verzoek in te willigen
Wij vinden lasten dan ook aanleidend U te verzoeken onze aanvraag het aanrand
te willen ondersteunen.

Geares vernemen wij van U, aan het zijn zeer arceelis, een gunstige
antwoord of ons verzoek.

Het Dagelijksch Bestuur van
De Vereniging voor Christelijk Nationaal
Onderwijs

Voorzitter
Secretaris
(Tenneboschweg)
Penningmeester

Van de Lege Onderwijsraad.

Hengelo (O), 10 December 1921.

No. 2.806
Ca-4677

Naar aanleiding van Uw schrijven
van 21 November jl., betreffende het doen van
een verzoek aan het Bestuur van de R.K.School
in de Willem de Cleroqstraat, ontrent het voor
U tijdelijk beschikbaar stellen van drie lokalen
dier school, berichten wij U, dat Uw verzoek
eerst in overweging zal kunnen worden genomen,
nadat door den Raad zal zijn beslist of de me-
dewerking der gemeente dient te worden ver-
leend voor de stichting van een schoolgebouw
ten behoeve Uwer Vereeniging.-

Burgemeester en Wethouders van Hengelo (O),

1/11, Burgemeester.

AAN

Secretaris.

het Dagel. Bestuur
v.d. Vereen. voor
Christelijk Nat. Onderwijs,
A L H I R R.

De eerste brief die het bestuur aan „Het Dagelijksch Bestuur der Gemeente Hengelo” verstuurt met het daarop verkregen antwoord. Het begin van een lange en niet altijd even vriendelijke briefwisseling.

Voor zover bekend is deze foto uit 1938 de enige waarop de volledige schoolbevolking staat afgebeeld. Naar onze mening staan er 293 mensen op, 284 leerlingen en 9 leerkrachten. Helaas is er in de loop der jaren veel verloren gegaan zodat het niet meer mogelijk is exact na te gaan hoe groot de school in de loop der jaren geweest is. Het aantal leerlingen heeft nogal eens geschommeld, vooral als er weer leerlingen vertrokken naar een nieuwe school. Tot voor enkele jaren waren er echter tussen de twee en de driehonderd leerlingen, met een uitschieter in de naoorlogse jaren toen er inclusief de Mulo bijna 400 zijn geweest. Het dieptepunt lag in 1975 iets boven

100 leerlingen.

Het aantal leerkrachten is uiteraard ook wisselend geweest met een maximum van 14 net na de oorlog en een minimum van 4 in de afgelopen jaren.

Momenteel telt de school 128 leerlingen en 5 vaste leerkrachten. Naar schatting hebben in totaal ongeveer 2000 kinderen de school sinds 1922 bezocht.

De Esreinschool telt zes kruisjes.

Niet het oudste, maar toch één van de oudste schoolgebouwen is dat in onze woonplaats aan de Haaksbergerstraat.

Hengelôers zullen het beter kennen onder den naam van „de school van het Esrein“.

Eigenlijk mag men niet meer over een school spreken, want de bestemming van het gebouw is een andere geworden.

Zooals een foto bij dit artikelje laat zien, keken de ramen van de school vroeger uit op een rij lage huizen, waarin families woonden, wier namen bij Hengelôers, die niet al te jong van jaren zijn, nog heel wat herinneringen wakker roepen.

Trouwens het gehele Esrein van vroeger is met de jeugd van een deel van onze nu bezaziede Hengelôers verbonden.

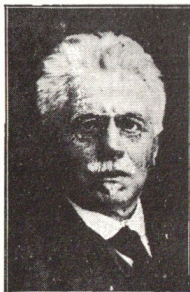
Het Esrein was een reukelofde speelplaats voor de jeugd en de speelplaats van de school met zijn kastanjeboomen in het bijzonder deed ook na schooltijd nog vaak als sjoedang dienst.

De school zelf is eigenlijk nooit een vriendelijk gebouw geweest.

Ze had 't gevorse aanzien van de vele smakeloose en fantasielooze scholen van een menschenleeflijd getoed.

Hoe het dan ook zij, de onvriendelijkheid van het gebouw had geen invloed op de omgeving. De kastanjeboomen hadden een soort patriarchale vriendelijkheid, de onderwijzers waren vriendelijk, tenminste voor het grootste deel. Zij leerden de jeugd niet alleen rekenen, schrijven, lezen etc., niet alleen, zooals een leerling zich nog herinnert, dat men van was wel en van kiel geen kaarsen kon maken, doch zij leerden ook de eerste regels van de discretie. Men leerde er nap eten zonder smaken en daarbij den lepel hanteeren, men leerde er 40 jaar geleden reeds rechts houden en nog veel meer.

Ofschoon als eerste hoofd van de school de heer H. Schuurmans genoemd wordt, kan toch niemand de school van het Esrein van den naam van meester de Boer scheiden. In het begin van Augustus 1932 is de heer W. de Boer te Amersfoort overleden na jarenlang

W. de Boer.

hoofd van school B. te zijn geweest. Een herinneringsbeeld, waarin het Esrein, — de naam zou komen van „Rein, die op den eend woonde“ — de school en omgeving zijn opgenomen, vraakt vanzelf de figuur van den heer de Boer met zijn markanten kop en zijn even markante stem.

Wij kunnen over de school niet veel meer vertellen. Zij heeft afgedaan voor het L.O.-onderwijs, al maakt zij zich op het ooen-

blik, nu langzaam haar oude dag nadert, nog wel verdienstelijk voor andere dingen.

Volledigheidshalve laten wij hieronder een lijstje volgen van de hoofden, onder wier leiding school B. in den loop der jaren stond:

H. Schuurmans van 1 Jan. 1879 tot 5 Mrt. 1885; J. H. Esendam van 1 Juni 1885 tot 1 Oct. 1890; W. de Boer van 1 Nov. 1890 tot 16 Januari 1923; H. H. Beeftink van 1 Sept. 1923 tot 1 Sept. 1931; J. van Lohuisen van 1 Dec. 1931 tot 12 Mrt. 1932; Ph. Godfried van 12 Mrt. 1932 tot 14 Mrt. 1932; Met ingang van 14 Mrt. 1932 werd school B. opgeheven.

In school B. was gedurende eenige jaren ook nog school B I ondergebracht. Deze laatste heeft de volgende hoofden gehad:

J. Schaafema van 1 Sept. 1922 tot 1 Mei 1923 (tijdelijk hoofd); H. H. Beeftink van 1 Mei 1923 tot 1 September 1923; J. Schaafema van 1 Mei tot 1 September 1924 (waarnevend hoofd); Met ingang van 1 September 1924 werd school B I opgeheven.

Uit een en ander blijkt wel, dat de school als gebouw welhaast 60 jaar oud is en op den eersten dag van het volgend jaar als inrichting van O.L.-onderwijs op een leeftijd van 60 jaar terugziet.

Dit artikel verscheen in november 1939 in de „Nieuwe Hengelosche Courant“. Met geen woord wordt gerept over de jaren dat de Christelijk Nationale School in het gebouw was gevestigd.

Bouw en verbouw.

Zoals al uit het voorwoord blijkt vieren wij eigenlijk alleen maar een bouwkundig jubileum. Het gebouw aan de Beckumerstraat bestaat 50 jaar. Voordat met de bouw kon worden begonnen is er echter een heleboel gebeurd. Maar ook na 1929 is de school diverse malen verbouwd, het meest ingrijpend in 1967. Een aantal bouwzaken willen we nog eens de revue laten passeren.

Het verhaal begint in 1921 kort na de oprichting van de „Vereniging tot Stichting & Instandhouding van Scholen voor Christelijk - Nationaal Onderwijs”. Men had dan wel besloten om een nieuwe school te stichten maar verder was er nog niets. In november 1921 zendt het bestuur een brief aan het gemeentebestuur van Hengelo om te bevorderen dat de school gebruik kan gaan maken van een paar lokalen in de Rooms Katholieke School aan de Willem de Clerqstraat. Die is dan nog in aanbouw en veel te ruim van opzet. Het lukt niet want het R.K. Kerkbestuur weigert medewerking. Inmiddels is men dan wel in het bezit gekomen van een stuk grond aan de Schouwinksweg, hetzelfde waar nu de school staat. Op 30 januari 1922 geeft de gemeente Hengelo toestemming tot de bouw van een school met 4 lokalen. Dat gaat echter niet door omdat het ministerie in Den Haag geen

toestemming verleent. Er wordt dan een plan ingediend voor de bouw van een houten noodschool met 2 lokalen die ieder 48 leerlingen kunnen bevatten. Ook dat gaat niet door.

In november 1922 geeft de gemeente Hengelo eerst 2, later 3 lokalen in bruikleen van de gemeentelijke school B 1 aan de toenmalige Haaksbergerstraat.

Tegenwoordig is die plaats aan de Industriestraat gelegen. Het is het parkeerterrein tegenover Dikkers. Het gebouw zelf sneuvelde in de oorlogsjaren maar het was toen al lang geen school meer.

Omdat het aantal leerlingen gestadig groeit krijgt men in maart 1924 er een 4e lokaal bij. Inmiddels heeft het bestuur niet stilgezeten. Men beschouwt de 4 lokalen als een noodoplossing. De toestand in die school was ook niet best. Het was er vochtig, het stonk er, de vloeren waren verrot, de speelplaats was niet bestraat, er was geen gang, en zo was er een hele waslijst van terechte klachten. Bovendien brengt de gemeente een hoog bedrag in rekening voor het onderhoud terwijl er niets aan onderhoud wordt gedaan. Grappig is om te zien dat het bestuur met klem protesteert als de gemeente zonder overleg toiletten aanbrengt met waterspoeling . . . Men verwachtte een te hoge waternota!

Bouw en verbouw.

Zoals al uit het voorwoord blijkt vieren wij eigenlijk alleen maar een bouwkundig jubileum. Het gebouw aan de Beckumerstraat bestaat 50 jaar. Voordat met de bouw kon worden begonnen is er echter een heleboel gebeurd. Maar ook na 1929 is de school diverse malen verbouwd, het meest ingrijpend in 1967. Een aantal bouwzaken willen we nog eens de revue laten passeren.

Het verhaal begint in 1921 kort na de oprichting van de „Vereniging tot Stichting & Instandhouding van Scholen voor Christelijk - Nationaal Onderwijs”. Men had dan wel besloten om een nieuwe school te stichten maar verder was er nog niets. In november 1921 zendt het bestuur een brief aan het gemeentebestuur van Hengelo om te bevorderen dat de school gebruik kan gaan maken van een paar lokalen in de Rooms Katholieke School aan de Willem de Clerqstraat. Die is dan nog in aanbouw en veel te ruim van opzet. Het lukt niet want het R.K. Kerkbestuur weigert medewerking. Inmiddels is men dan wel in het bezit gekomen van een stuk grond aan de Schouwinksweg, hetzelfde waar nu de school staat. Op 30 januari 1922 geeft de gemeente Hengelo toestemming tot de bouw van een school met 4 lokalen. Dat gaat echter niet door omdat het ministerie in Den Haag geen

toestemming verleent. Er wordt dan een plan ingediend voor de bouw van een houten noodschool met 2 lokalen die ieder 48 leerlingen kunnen bevatten. Ook dat gaat niet door.

In november 1922 geeft de gemeente Hengelo eerst 2, later 3 lokalen in bruikleen van de gemeentelijke school B 1 aan de toenmalige Haaksbergerstraat.

Tegenwoordig is die plaats aan de Industriestraat gelegen. Het is het parkeerterrein tegenover Dikkers. Het gebouw zelf sneuvelde in de oorlogsjaren maar het was toen al lang geen school meer.

Omdat het aantal leerlingen gestadig groeit krijgt men in maart 1924 er een 4e lokaal bij. Inmiddels heeft het bestuur niet stilgezeten. Men beschouwt de 4 lokalen als een noodoplossing. De toestand in die school was ook niet best. Het was er vochtig, het stonk er, de vloeren waren verrot, de speelplaats was niet bestraat, er was geen gang, en zo was er een hele waslijst van terechte klachten. Bovendien brengt de gemeente een hoog bedrag in rekening voor het onderhoud terwijl er niets aan onderhoud wordt gedaan. Grappig is om te zien dat het bestuur met klem protesteert als de gemeente zonder overleg toiletten aanbrengt met waterspoeling . . . Men verwachtte een te hoge waternota!

Eind 1924 besluit de gemeente Hengelo om het gebouw in eigendom over te dragen aan de schoolvereniging. Maar daar zijn de heren niet van gediend. Men besluit in beroep te gaan want het ideaal is en blijft een nieuw gebouw.

Er volgt een lijdensweg van bijna 3 jaar. Er is dan beroep aangetekend bij de Kroon, de voorzitter is bij minister Kan (jawel, de vader van cabaretier Wim) geweest en er is een eindeloze briefwisseling met de Gemeente. Het beroep wordt verloren maar de situatie is blijkbaar zo veranderd dat vanaf 1928 alles heel snel gaat.

De bouwvergunning wordt verleend op 13 mei 1928 en 9 dagen later wordt al met de bouw begonnen. Dat toen ook al snel gebouwd kon worden blijkt wel uit het feit dat de school al op 29 december 1928 opgeleverd wordt. Op 12 januari is dan de officiële opening waarbij het eerst zo verguisde gemeentebestuur in volle glorie aanwezig is.

Van alle veranderingen die in en om de school hebben plaatsgehad valt het schoolplein het meest op. Dit is een voortdurend zorgenkind. Aanvankelijk ligt er alleen zand op, later komt daar een schelplaag overheen. Arme knieën die daar opvielen. In de zomer van 1938 is er een asfaltmachine in de buurt van de school aan het werk. Omdat de omwonenden van de school dan al weken de ramen dicht moeten houden

vanwege het stof dat van de speelplaats waait geeft het bestuur de aannemer opdracht om het schoolplein te asfalteren. Een dure beslissing blijkt later want de vereniging draait zelf voor de kosten op.

Ook in later jaren is er herhaalde malen opnieuw bestraat maar dan wel met medeweten van de gemeente. Overigens kreeg het plein pas in 1951 de afmetingen die het nu heeft nadat men het stuk grond rechts naast de school kocht. De bedoeling was om daar een gymnastieklokaal op te bouwen. De Gemeente verleende toestemming voor die bouw maar wegens de woningnood werd een bouwstop afgekondigd voor o.a. gymnastieklokalen.

Men heeft er toen maar een fietsenstalling voor 40 fietsen opgezet. Ook daarbij deed zich een incident voor want bij het graven van de fundering stuitte men op een beerput die nog helemaal vol was. Pas na veel aandringen was het gemeentebestuur bereid de extra kosten te betalen.

In 1954 verschijnt de dakkapel aan de linkerzijde van de school als het handwerklokaal wordt gebouwd. In 1960 maakt de kolengestookte c.v. installatie eindelijk plaats voor een oliegestookte. De school is toen gesloten geweest wegens de koude.

De grootste verbouwing vindt na jaren van voorbereiding (in 1963 waren de tekeningen en het bestek al klaar) plaats in 1967. De trap verdwijnt uit het

midden van de gang, de lerarenkamer wordt een toiletgroep, een lokaal wordt lerarenkamer en er komt ook boven een toiletgroep. Een hele verbetering waardoor de school weer voldoet aan de moderne eisen.

Echt modern is een schoolgebouw van 50 jaar niet meer te maken. Daarvoor biedt het gebouw te veel beperkingen. Toch ontkomt men niet aan de charme dat een wat ouder gebouw te bieden heeft.

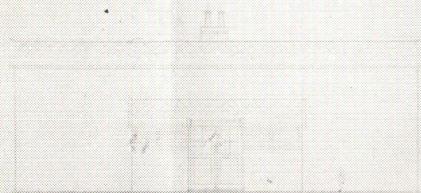
Onverwachte hoeken en ruimtes, donkere en lichte plekken allemaal zaken die we missen in moderne en zo functionele gebouwen. Bovendien vormt de school een eenheid met het voor zich liggende tuindorp. We zien de volgende 50 jaar dan ook met vertrouwen tegemoet.

Houten Noodschool
voor Christelijk Nationaal Onderwijs
te Hengelo. O.

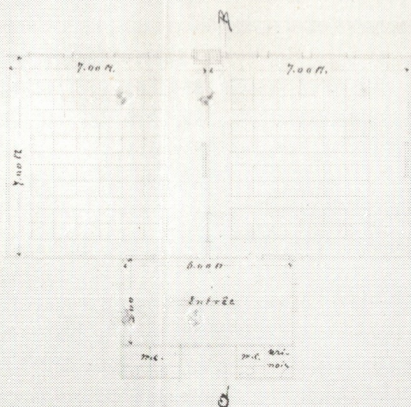
[Schouwinks weg.]

Voorwaanzicht

Achterwaanzicht

Platte grond

Doorsnede - A.B.

Hengelo-O. 10. September 1922.

W. Elzinga
Architect

Schaal 1:100

Het eerste ontwerp voor de Christelijk Nationale School. Het was geprojecteerd op hetzelfde terrein waar nu de school staat, alleen was de ingang aan de Schouwinks-weg. Die was toen al geheel bebouwd terwijl de andere kant voor een deel nog weiland was. De architect, W. Elzinga, ontwierp ook de Groen van Prinsterschool.

*De oudercommissie werkt vaak achter de schermen.
Maar een enkele keer kunt u de leden actief bezig zien.
Zoals hier op Schiphol in 1963 met een schoolreis van de
5e en 6e klas.*

Oudercommissie en Schoolkrant.

Van alles wat op de school gebeurt is er een deel dat slecht een enkele keer opvalt. Het is het werk dat allemaal achter de schermen verricht wordt. Het is in de sfeer van dit werk om er ook u niet al te uitgebreid op in te gaan. Toch vormt juist dit werk een wezenlijk verschil met het onderwijs van vroeger. Ouderparticipatie is een woord dat nu in een oudere druk van van Daele vergeefs zult zoeken. Op de Christelijke scholen in Hengelo is de oudercommissie al sinds 1959 een erkend instituut. Alleen al over het werk dat vanuit de oudercommissie is verricht valt een heel boek te schrijven. Het gaat daarbij niet alleen om het organiseren van allerlei festiviteiten zoals sinterklaas en schoolreisjes maar ook en vooral om een stuk deelname aan het hele schoolgebeuren.

Het is echter niet alleen de oudercommissie maar ook al die anderen die het mogelijk maken om de school goed te laten functioneren. Ik denk daarbij aan bijvoorbeeld de spoelmoeders (zij helpen de kinderen met de wekelijkse fluorspoeling), en de redactie van de schoolkrant.

Daarbij komen wij bij een volgend punt: De schoolkrant. Deze verscheen op onze school voor het eerst in augustus 1964 en heette toen nog mededelingenblad. Dat kwam duidelijk tot uiting als we kijken naar de schrijver: De heer Schultz schreef alle artikelen. Later stond op de omslag een afbeelding van de school zoals die heden ten dage nog steeds niet is gerealiseerd, namelijk met grote ramen.

Wij willen dit stukje besluiten met een artikel uit die eerste schoolkrant. Daaruit blijkt hoezeer de tijden veranderen!

Wij hebben momenteel 265 leerlingen op school. Het aantal leerlingen is nu van dien aard dat onze school 7 leerkrachten telt. Onder de leerkrachten vonden geen mutaties plaats. Men vermeldt dat wel zo terloops in het krantje maar dit is toch wel een reden tot dankbaarheid. Ieder die enigszins op de hoogte is weet dat het aantal wisselingen tijdens of na de cursus soms bedenkelijke vormen aanneemt. Er is nog altijd een tekort aan leerkrachten. Het kost dikwijls de grootste moeite om ergens een onderwijzer te vinden. Natuurlijk speelt de woningnood hier ook een grote rol bij.

Er zijn al stemmen opgegaan om wisselingen onder het personeel gedurende een cursusjaar tegen te gaan, door bijvoorbeeld alleen mutaties bij het begin van een cursusjaar toe te staan. Dit zal echter wel een vrome wens blijven.

Ook op het sportieve vlak liet de school zich niet onbetuigd. Hier het winnende team van de schoolwedstrijden in 1938. In de finale versloeg de C.N.S. I de openbare school V met 2-0. De trainer met stropdas is meester de Jonge.

De foto uit maart 1931 laat de gymnastiekles zien op het schoolplein. Het schoolplein is nog niet verhard, het huis naast de school is nog niet gebouwd maar de huizen aan de Schouwinksweg staan er anno 1979 nog net zo.

G. Groen van Prinsterer

Mr. Guillaume Groen van Prinsterer (1801-1876)

Wie was de man aan wie de school haar naam heeft ontleend?

Groen van Prinsterer was een van de mannen die een groot stempel hebben gedrukt op de Nederlandse politiek in de vorige eeuw. Maar zijn ideeën zijn ook vandaag nog terug te vinden in ons staatsbestel.

Guillaume Groen van Prinsterer werd geboren op 21 augustus 1801 in Voorburg als zoon van welgestelde ouders. Nauwelijks 22 jaar oud promoveerde hij aan de universiteit in Leiden tot meester in de rechten én tot doctor in de Nederlandse letterkunde. Een prestatie die wel heel bijzonder is.

Hij vestigde zich (22 jaar oud!) als advocaat te Den Haag, maar later ging hij in overheidsdienst. Hij werd referendaris en secretaris aan het kabinet des konings. Vanaf die tijd begaf hij zich in de politiek. Hij ontwikkelde een nieuwe richting in het politieke

De Kiezers worden ok thans dringend verzocht, om bij de nieuwe stemming voor een lid der Tweede Kamer van de Staten-Generaal op aanstaanden Dingsdag 12 Augustus, niet te verflaauwen in hunner ijver, maar op nieuw in grooten getale hunne stem uit te brengen op

**MR. G. GROEN
VAN PRINSTERER,**

den uitstekenden, echt Nederlandschen Staatsman, den trouwen vriend van Koninkrijk en Vaderland.

Het groot aantal stemmen vroeger reeds op dien heer uitgebragt, maakt thans als verdere aanbeveling overbodig.

KIEZERS! stemt op nieuw

MR. G. GROEN VAN PRINSTERER.

Zeg! het voort.

denken die door hem zelf anti-revolutionair en christelijk-historisch werd genoemd.

„Tegen de revolutie het evangelie „stelde hij. Maar ook: „Politiek dient te wortelen in het geloof en in de geschiedenis”.

Groen wilde in eerste instantie een evangeliebelijder zijn. De functie in de politiek was voor hem afgeleid van de Grote Opdracht.

Groen van Prinsterer heeft meer dan 40 jaar het landsbelang gediend. In zijn mening stond hij dikwijls alleen maar door zijn grote wijsheid en zijn open en stijlvol optreden dwong hij zelfs bij zijn gezworen vijanden respect af.

Men kan hem beschouwen als de grondlegger van de Anti Revolutionaire Partij waar 30 jaar na zijn dood de Christelijk Historische Unie uit voortgekomen is.

Eén van de zaken waar Groen van Prinsterer enorm voor gevochten heeft was de schoolvrijheid. In de vorige eeuw bestonden er alleen maar openbare scholen.

Zowel het protestantse als het katholieke volksdeel wensten de vrijheid om zelf scholen te mogen stichten. Maar het zou tot 1917 duren voor er sprake was van volledige gelijkstelling tussen het openbaar en het bijzonder onderwijs.

Mr. Guillaume Groen van Prinsterer overleed op 10 mei 1876 te Den Haag.

Meester Olijslager (met de klemtoon op de IJ) met zijn klas in 1930. De wandplaten met o. a. een hageprediker en afbeeldingen van „ons Indië”, de smeedijzeren schoolbanken, de houten vloer, de gloeipeer aan het plafond: zō herinneren velen zich nog de lagere school!

DE INVLOED VAN DE SCHOOL

De invloed van elke school is erg groot. Voor iedereen geldt dat een deel van zijn leven bepaald wordt door het soort onderwijs dat hij heeft genoten. Ook de kwaliteit speelt daarbij uiteraard een grote rol.

Nu zijn er een aantal scholen in het land die een aantal beroemde zonen en dochters hebben voortgebracht. Men zou kunnen stellen dat de invloed van zo'n school groter is geweest dan van andere scholen die het zonder deze beroemdheden hebben moeten stellen. Onze school behoort voor zover bekend tot de laatste groep. Er zijn oud-leerlingen die nu hoog op de maatschappelijke ladder staan maar echte uitschieters zijn er niet.

Daarmee kan niet gesteld worden dat de Groen van Prinstererschool geen invloed heeft gehad, want die was er wel degelijk.

Door de groei van de school in de beginjaren werd aangetoond dat Christelijk Onderwijs in Hengelo bestaansrecht had, waardoor de weg werd vrijgemaakt voor de oprichting van meerdere scholen. De Groen van Prinstererschool heeft aan het begin gestaan van een enorme ontwikkeling van het Christelijk Onderwijs. Uit de school zijn namelijk rechtstreeks andere scholen ontstaan. In het kort is dat als volgt

gegaan; Al kort na de opening nam het aantal leerlingen enorm toe. Dat had twee oorzaken. Er waren maar twee christelijke scholen op een bevolking van bijna 30.000. Daarbij hadden die scholen nog fundamentele verschillen zodat er voor sommige ouders niet eens sprake was van een keuze.

Bovendien nam de bevolking van Hengelo in snel tempo toe. In 1932 was de school dan ook echt te klein geworden. Er is nog wel gedacht aan uitbreiding van de school door de bouw van een extra etage maar al spoedig besloot men daar van af te zien en in plaats daarvan een tweede school te stichten. Gezien de problemen uit de jaren twintig is het verbazend hoe snel dat alles voor elkaar was want na een hele korte voorbereiding ging de Christelijk Nationale School 2, nu de Dr. Kuypersschool, van start in een schoolgebouw aan de Beukweg. In de crisis was van verdere uitbouw uiteraard geen sprake meer.

De volgende ontwikkeling lag wel voor de hand, maar ontstond op een merkwaardige manier. De in de bezetting (opnieuw) in het leven geroepen 7e en zelfs 8e klas groeiden spontaan naar Mulo onderwijs. Na de oorlog werd die ontwikkeling voortgezet en ontstond de Jan van Nassauschool (nu een MAVO) aan de Deldenerstraat.

Zoals al eerder vermeld is er ook buiten het eigen gebouw lesgegeven. Deze foto uit 1946 toont juffrouw de Jonge met de 1e klas. De foto werd gemaakt aan de R.K. Meisjes-school aan de Kerkstraat. De komst van gemengde klassen en mannelijk personeel in deze nonnenschool heeft heel wat consternatie gegeven.

De school bleef echter te klein, waardoor in 1953 de Marnixschool werd gesticht. Enkele jaren later volgde de Da Costaschool. Inmiddels was er ook gedacht aan de basis. In 1958 werd de kleuterschool aan de Weustinkstraat geopend.

De invloed van de Groen van Prinstererschool op het Christelijk Onderwijs in Hengelo is dus wel erg groot geweest.

Deze foto werd kort voor het afscheid van de heer Kooyman gemaakt in 1960. De mensen op deze foto hebben gedurende zeer lange tijd het gezicht van de school bepaald. V.l.n.r. hr. Linde (40 jaar), hr. de Jonge (44 jaar), mej. Broersma (24 jaar + 2 jaar Da Costaschool), hr. Kooyman (14 jaar + 13 jaar Kuypers-school), hr. Olijslager (41 jaar), mej. de Jonge (\pm 20 jaar met onderbreking). Het was blijkbaar goed werken op de Groen van Prinstererschool.

Mej. Broersma 25 jaar bij PCO

HENGELO - Gisteravond werd in het wijkgebouw van de Nederlands Hervormde Gemeente aan de Dieselstraat een receptie gehouden, omdat mevrouw Broersma, onderwijzeres aan de Groen van Prinstererstraat, 25 jaar geleden in dienst kwam bij de Vereniging voor Protestant Christelijk Onderwijs.

De jubileumviering begon eigenlijk gistermiddag al. Toen werd er samen met de leerlingen en het onderwijzend personeel, feest gevierd, en een gezamenlijke maaltijd gehouden.

's Avonds kwamen er veel oud-leerlingen, veelal met hun ouders, ex-collega's, etc., zodat de receptie leuk op een reünie.

De heer Francken, voorzitter van de oudercommissie, vertelde dat juffrouw Broersma voor de school en het onderwijs van enorm belang is. „U bent alles, moeder, begeleidster, u leert de

kinderen denken, u voedt ze op: u bent geweldig“, aldus de heer Francken.

Ook de heer Ten Cate, voorzitter van het PCO-bestuur, had veel lof voor het werk van juffrouw Broersma: „Met uw inzet, enthousiasme en persoonlijke benadering van de kinderen op school en uw collega's, bent u zo langzamerhand het visitekaartje van de school geworden.“

In memoriam A. Jansen

Bijna 59 jaar oud is in de afgelopen nacht plotseling overleden de heer A. Jansen, hoofd der Christelijke ULO-school. Van de overledene kan gezegd worden, dat hij zich met al zijn gaven en krachten aan het Christelijk Nationaal Onderwijs heeft gegeven. Niets was hem in dit verband te veel en hoewel zijn gezondheid de laatste jaren enige matiging eiste, bleef hij zich geheel aan de zichzelf gestelde taak geven. In hem verliest het Chr. onderwijs alhier een zeer belangrijke steunpilaar.

De heer Jansen werd op 18 November 1894 te Arnhem geboren. Na het beëindigen van zijn studie voor de onderwijzersacte, kwam hij in Winterswijk voor de klas. Later vertrok hij naar

Apeldoorn en werd in Utrum hoofd van een school, welke reeds een z.g. UL-kop-school was.

Op 5 Aug. 1932 kwam de heer Jansen naar hier, waar hij in de vacature Breekveld was benoemd tot hoofd van de Chr. School aan de Beckumerstraat. Het Christelijk ULO-onderwijs werd in 1941 min of meer clandestien opgezet, nadat reeds vanaf 1939 een ULO-cursus was gegeven. Men begon met één klas in de school aan de Beckumerstraat. Van jaar tot jaar werden dat meer, totdat men er in 1944 in slaagde toestemming voor dit onderwijs te krijgen, waarna de Chr. ULO-school op 1 September 1944 onder leiding van de heer Jansen startte. Onmiddellijk na de bevrijding werd ten behoeve van dit onderwijs aan de Deldenerstraat een nieuwe school gebouwd.

De overledene was organist van de Gereformeerde kerk. Een viertal jaren was de heer Jansen ook ouderling. Van de Chr. Oranjevereniging is hij in 1937 enige tijd voorzitter geweest.

E. Linde nam afcheid van chr. onderwijs

HENGELO - De heer E. Linde, die meer dan veertig jaar onderwijs heeft gegeven aan de Groen van Prinstererschool voor protestants christelijk onderwijs, nam gisteravond afscheid, omdat hij de pensioenrechtige leeftijd had bereikt. Tijdens een bijeenkomst van schoolbestuur, oudercommissie en collega's in de school aan de Beckumerstraat is de heer Linde gisteravond een hartelijk hulding ten deel gevallen.

Namens het bestuur van de vereniging voor chr. onderwijs sprak de heer J. G. Schuitmaker, zelf oud-leerling van de heer Linde. Hij gaf een overzicht van de loopbaan van de afscheidende onderwijzer en bracht de dank en waardering van het chr. onderwijs over.

De heer W. E. K. Schulz, hoofd der school, en de heer J. de Joaze, spraken waarderende woorden over het werk van de heer Linde en prezen zijn grote collegialiteit.

Het oud-hoofd van de Groen van Prinstererschool, de heer J. Kooymann, vertelde enige interessante gebeurtenissen tijdens de werkzaamheid van de heer Linde aan de school, waarna de heer G. Lasthuis, voorzitter van de oudercommissie de heer Linde namens ouders en leerlingen toesprak.

Alle sprekers lieten hun woorden vergezeld gaan van anekdotes met inhoud.

Diverse malen besteedde de pers aandacht aan het wel en wee van de personeelsleden.

In klas 1 is Monique Meijer vergeten.

In de namen van klas 2 en 3 staan een paar foutjes:

Wilko Kruiskamp
Gert Peter Prinsen
Gerrit Jan Winters
Jeroen Heikens

Ook vroeger leerden de kinderen op school bijwoorden, bijvoeglijke naamwoorden etc. Maar het snelst leerden zij de bijnamen. Kent u ze nog?

Kootje Kwak
Oliebol
Mini Knoedel
Kamferbal.

Zij zitten nu op school

Klas 1

Onderwijzeres mej. T. Broersma

Johan Bomert

Robert Bomert

Ronnie ten Dam

Monique Dokter

Edwin Harmsen

Daniël Kat

Erik Kempers

Sjouke van der Kooi

Alexander Liebe

Gertrude Liefers

Gerrit Meijer

Henri Moes

Henriëtte Moes

Patrick Nijssen

Martin van Onck

Carine Scheer

Liane van de Sijde

Claudia Vaccarella

Klas 2

Onderwijzeres mej. J. Hovestad

Alfine Abbink

Arjan Bakker

Martin Bomert

Annemarie Elmers

Arno Flier

Christel Horselenberg

Geert Jan Ketelaar

Belinda Kreykes

Jan Kruiskamp

Jacqueline Kuis

Hinco Jan Kwast

Linda van Leeuwen

Dennis Leijdekker

Johannes Liebe

Gerard Liefers

Brigitte Meenks

Karen Miedema

Oliver Nanninga

Geert Prinsen

Niek Rolleman

Judith Rouwenhorst

Tom Siemerink

Daniëlle Veldpape

Debby Wennink

Gerrit Winters

Klas 3

Onderwijzer R. Workel
Karin Aaftink
Dorinda Altena
Elsje Bomert
Ingeborg van Dijk
Carmen Dokter
Harold Espeldoorn
Greetje Geurkink
Jan Heikens
Anneke Kruims
Yvonne Meenks
Jolanda Meijer
Marijke Roozeboom
José Rotman
Esther Visscher
Olga Westra
Christine Wilts
Saskia Wols
Dorothea Woning

Klas 4 en 5a.

Onderwijzer: H. Altink.
Richard Badenhop
Guido ter Brugge
Hermien ten Dam
Henk ten Dam
Sylvia Dillen
Liesbeth Elmers
Bert Geurkink
Martha de Groot
Marianne Harmsen
Aad van Hasselt
Marion Kempers
Arina van der Kooi
Gert van Leeuwen
Mieke Moes
Charlotte Nijhuis
Eine Öztürk
Harm Willem Palamba
Henriet Pot

Michiel Roozeboom
Relinde Schoonbeek
Ariën Smit
Peter Kees Waardenburg

Herma Heinen
Andrea Hietbrink
Jacco Kaspers
Barbara Meenks
Anita Meijer
Bart Siemerink
Carola van de Sijde
Sarina Vaccarella
Marc Visscher
Andrea de Vos
Glenn Willemsen

Klas 6 en 5b

Onderwijzer: J.W. Nijmeijer

Taakverlichtster: Mw. D. Broekman

Ine Abbink

Aide Altena

Hilde de Boer

Bertine Bruulsema

Nancy Dillen

Henk Dokter

Arnoud Jan Francken

Ab van Hasselt

Roelfine Ketelaar

Geja Krol

Mieke Kruims

Rob Loedeman

Johan Malgo

Berend Jan Palamba

Anita Port

Rik Rolleman

Monique Scheer

Wilma Smit

Jan Snellink

Koen Strijker

Erik Westra

Geert Jan van Zanten

Marcel van Dale

Eric Jan Elmers

Ernst Jan de Jong

Ronnie Kampjes

Annette van der Kooi

Annette Korink

Margriet Kuipers

Carolien Nijhuis

Alte Nijhuis

Marck Schoonbeek

Simone Waardenburg

Nu wij thans mogen gedenken het vijftigjarig bestaan van de Groen van Prinstererschool laat het dan niet slechts zijn in dankbaarheid aan de Grote Kinder-vriend die het christelijk onderwijs in onze woonplaats heeft willen zegenen, maar ook met de bede dat in het verleden en voor de toekomst dat onderwijs voor de jeugd tot rijke zegen moge zijn geweest en moge worden gesteld.

G.I. de Jonge

